

УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНСАЛТИНГ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА РЕСУРСНА ОПТИМІЗАЦІЯ

Калачевська Лариса Іванівна

доктор економічних наук, професор,
Сумський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-7090-2518
Larysa.kalachevska@snau.edu.ua

У статті досліджено роль управлінського консалтингу у забезпеченні сталого розвитку підприємства, зокрема його вплив на економічну ефективність та оптимізацію використання ресурсного потенціалу. Особлива увага приділяється структурам консультування, спрямованим на контроль фінансової ефективності та оптимізацію використання активів підприємства, включаючи організаційні, адміністративні та фінансові інструменти для підвищення продуктивності, ефективного використання трудових ресурсів, земельних ділянок та виробничих активів, а також застосування стратегічного та бізнес-прогнозування для забезпечення сталого зростання підприємства. Метою дослідження є теоретичне та практичне обґрунтування ролі управлінського консалтингу у забезпеченні сталого зростання бізнесу шляхом підвищення фінансових показників та оптимізації використання ресурсного потенціалу, а також визначення основних методів консультування та тактик контролю, що сприяють збільшенню прибутку підприємства, рентабельності інвестицій та зміцненню його ринкових позицій. Розглядаються концептуальні основи визначення сутності управлінського консалтингу та його ролі в сучасній структурі управління бізнесом. Розкриваються фінансові аспекти та основні принципи забезпечення сталого зростання підприємства в умовах сучасного економічного середовища. Досліджуються місце та значення консалтингових методів у контексті управління фінансовими показниками компанії. Аналізуються організаційні, управлінські та фінансові структури консалтингу, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства. Підтверджується внесок управлінського консалтингу в оптимізацію використання ресурсного потенціалу підприємства (персоналу, земельних ділянок та операційних активів). Розробляються рекомендації щодо вдосконалення методів консалтингу для забезпечення фінансової ефективності та максимального використання ресурсів підприємства. Дослідження встановило, що управлінські консультації є ефективним інструментом для забезпечення сталого розвитку бізнесу, оскільки вони дозволяють підвищити фінансову продуктивність, оптимізувати використання ресурсного потенціалу та забезпечити доходи й рентабельність діяльності.

Ключові слова: управлінський консалтинг, консалтингові механізми, управління, земельні ресурси, трудові ресурси, виробничий процес, ефективність, сталий розвиток, ресурсна оптимізація.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасні підприємства функціонують в умовах динамічного економічного середовища, високої конкуренції та обмежених ресурсів, що ставить перед ними завдання забезпечення не лише економічної ефективності, а й сталого розвитку. Проблема полягає у тому, що багато підприємств не мають достатньо ефективних механізмів управління ресурсами та економічними результатами, що ускладнює досягнення довгострокової стабільності та рентабельності. У цьому контексті виникає нагальна потреба у застосуванні управлінського консалтингу як інструменту підвищення ефективності виробничих і управлінських процесів, а також стратегічного планування розвитку підприємства [1, с. 44]. Вирішення цієї проблеми є важливим як з наукової точки зору – для розвитку теорії консалтингу та економічної ефективності підприємств, так і з практичної – для забезпечення конкурентоспроможності, рентабельності та окупності діяльності сучасних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема забезпечення сталого розвитку підприємства

привертає значну увагу сучасних науковців у різних галузях, зокрема, консалтингу. Так, Є. І. Масленников, А. Є. Рябоконт [1, с. 44] розглядали теоретичні аспекти управлінського консалтингу як інструменту оптимізації бізнес-процесів і підвищення конкурентоспроможності підприємств, виділяючи системний, процесний та інноваційний підходи, але не фокусуються на сталому розвитку як цілісній категорії. В. В. Шмагіна та А. Є. Рябоконт [2, с. 193] досліджували роль консалтингу у стратегічному управлінні підприємствами, зокрема в умовах зовнішньоекономічної діяльності, проте не охоплюють питання ресурсної оптимізації в контексті сталого розвитку. О. Ю. Лінкова [3, с. 72] аналізувала економічні та етичні пріоритети управлінського консалтингу при сталому розвитку, привертаючи увагу до змін у суспільстві та економіці, але не пропонує функціональної моделі оптимізації ресурсів для практичного застосування. В. В. Храпкіна, В. В. Руденська [4, с. 221] досліджували управлінський консалтинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств; дослідження включає аналіз тенденцій ринку консалтингу в Україні, але не

© Калачевська Л. І., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

досліджує глибоко сталі механізми економічної ефективності на рівні моделі. А. Мокряков [5, с. 214] розглядав консалтинг як перспективну сферу діяльності в Україні, з фокусом на загальний розвиток консалтингової практики, проте не пов'язує це з критеріями сталого розвитку ресурсів. Т. Димитрова, В. Командровская, М. Маринов, А. Тараненко [6, с. 77] досліджували стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємств, розкриваючи вплив управлінських практик на ефективність бізнесу, але без фокусу на специфіку консалтингу щодо ресурсної оптимізації та сталого розвитку.

Л. Sarana [7, с. 182] досліджує стратегічну роль управлінського консалтингу для підвищення конкурентоспроможності підприємства, але не включає екологічно соціальні аспекти сталого розвитку. Troise C., Santoro G., Jones P., Bresciani S.. [8, с. 452] розглядали вплив сталих бізнес моделей на малі та середні підприємства, що є важливим для сталого розвитку, але не акцентують саме на механізмах консалтингу як ключовому факторі трансформації. В. Ademi, A. S. Sætre, N. J. Klungseth [9, с. 4977] підкреслювали взаємозв'язок між організаційною відповідальністю та довгостроковою ефективністю, але не орієнтовані на специфіку консалтингу як управлінського інструменту. А. Misztal та К. Ratajszczak [10] аналізували сучасні методи управління якістю як інструменти підтримки сталого розвитку організації. Робота показує, що сучасні управлінські інструменти можуть сприяти досягненню цілей сталого розвитку і оптимізації ресурсів, що пов'язано з консалтинговими підходами до підвищення ефективності.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є теоретичне та практичне обґрунтування ролі управлінського консалтингу у забезпеченні сталого розвитку підприємства шляхом зростання економічної ефективності та оптимізації застосування ресурсного потенціалу.

Методи дослідження. В ході наукового дослідження використовувалися методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції для встановлення загальних принципів управління ресурсами та економічної ефективності, а також методи економічного моделювання, конфігурації та прогнозування. Застосування цих підходів дало змогу визначити етапи формування моделі консалтингової підтримки сталого розвитку підприємства.

Результати дослідження. Управлінський консалтинг є важливим інструментом сучасного бізнес-менеджменту, що забезпечує підвищення ефективності управлінських процесів, оптимізацію ресурсного потенціалу та підтримку стратегічного розвитку підприємств. Він виступає як система професійних послуг, спрямованих на аналіз, діагностику та вдосконалення організаційних, економічних та управлінських процесів, що дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані управлінські рішення [1, с. 44]. Проблема формування чіткого теоретичного поняття управлінського консалтингу залишається предметом активного наукового обговорення. Так, частина дослідників розглядає управлінський консалтинг як комплекс службових, аналітичних та рекомендаційних послуг, спрямованих на удосконалення управлінських рішень у підприємствах. Інші автори наголошують на його функціональній ролі у процесах діагностики,

прогнозування та оптимізації бізнес процесів в умовах невизначеності [2, с. 193].

У зарубіжній науковій літературі управлінський консалтинг інколи трактують як стратегічний ресурс підприємства – сукупність знань, інструментів і процедур, що сприяють підвищенню адаптивності бізнес організації до змін зовнішнього середовища та забезпеченню її конкурентоспроможності [7, с. 182]. При цьому частина досліджень підкреслює роль консалтингу як механізму інтеграції інновацій і сталого менеджменту, що дозволяє підприємствам розвивати не лише економічні, а й соціально екологічні аспекти діяльності [11].

З точки зору організаційної теорії, управлінський консалтинг виступає як системоутворюючий елемент внутрішнього управлінського циклу, що включає збір даних, аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, формування стратегій і рекомендацій, а також супровід їх реалізації. Це підкреслюють дослідження, які розглядають консалтинг як складову комплексних управлінських механізмів, що оптимізують діяльність підприємств в умовах стрімких змін [10].

Економічна сутність управлінського консалтингу полягає у його здатності формувати додаткову вартість для підприємства через:

- Оптимізацію використання ресурсів – трудових, матеріальних, фінансових та земельних.
- Збільшення економічної спроможності функціонування – забезпечення нарощування прибутків, зменшення витрат та підвищення граничного доходу.
- Розбудова стратегічного планування та бізнес-процедур – сприяння довгостроковій стабільності та прибутковості підприємства.
- Підтримку прийняття управлінських рішень на основі аналізу та оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів функціонування підприємства.

У сучасному бізнес-менеджменті управлінський консалтинг виконує декілька ключових функцій: аналітичну (діагностика стану підприємства), рекомендаційну (розробка ефективних рішень і стратегій), координаційну (узгодження управлінських процесів) та інтеграційну (об'єднання економічних, організаційних і соціальних аспектів діяльності). Це робить консалтинг не просто додатковим сервісом, а стратегічним ресурсом для підтримки конкурентоспроможності, підвищення ефективності та сталого розвитку підприємства [3, с. 72].

Зростання конкуренції, обмеженість ресурсів та швидкі технологічні зміни змушують підприємства шукати нові підходи до управління та оптимізації бізнес-процесів. У цьому контексті управлінський консалтинг виступає важливим інструментом системи управління. Одним із ключових інструментів підвищення економічної ефективності є стратегічний аналіз діяльності підприємства. Консалтингові компанії застосовують такі методи, як SWOT-аналіз, PEST-аналіз [6, с. 77]. Завдяки цим інструментам керівництво отримує можливість сформулювати ефективну стратегію розвитку. Важливим напрямом консалтингової підтримки є оптимізація бізнес-процесів підприємства. Консультанти проводять комплексний аудит управлінських і виробничих процесів, визначають неефективні

операції та пропонують шляхи їх удосконалення. У практиці управлінського консалтингу широко використовуються інструменти реінжинірингу бізнес-процесів (BPR), бережливого управління (Lean management) та моделювання процесів. Їх застосування дозволяє скоротити тривалість виробничих циклів, зменшити витрати та підвищити якість продукції або послуг.

Ще одним ефективним інструментом є фінансовий консалтинг, який передбачає аналіз фінансового стану підприємства та розроблення заходів щодо підвищення рентабельності діяльності. Консалтингові фахівці здійснюють оцінку структури витрат, аналіз прибутковості окремих видів продукції, оптимізацію фінансових потоків і формування ефективної системи бюджетування. У результаті підприємство отримує можливість більш раціонально використовувати фінансові ресурси та підвищувати рівень прибутковості [8, с. 452].

Окремим інструментом управлінського консалтингу є управління змінами. Впровадження нових стратегій, технологій або організаційних рішень часто супроводжується опором з боку персоналу, що може знижувати ефективність реформ. Консалтингові фахівці розробляють програми управління змінами, які включають комунікаційні стратегії, навчання персоналу та формування нової корпоративної культури [5, с. 214]. Крім того, важливим напрямом підвищення економічної ефективності є консалтинг у сфері ресурсної оптимізації. Він передбачає аналіз використання усіх ресурсів підприємства з метою зменшення витрат і підвищення продуктивності [4, с. 221].

Сталий розвиток підприємства сьогодні є ключовим чинником його довгострокової стабільності та конкурентоспроможності. Підприємства потребують комплексних підходів до управління. У цьому контексті управлінський консалтинг виступає важливим інструментом, що забезпечує аналіз, оцінку та оптимізацію виробничих і управлінських процесів, інтегруючи принципи сталого розвитку у стратегію функціонування підприємства [12, с. 22]. Концепція сталого розвитку передбачає досягнення балансу. У цьому контексті ресурсна оптимізація виступає одним із ключових інструментів. Одним із найбільш поширених сучасних підходів до ресурсної оптимізації є впровадження принципів ресурсоефективності (resource efficiency). Цей підхід передбачає досягнення максимально можливого результату від використання наявних ресурсів при одночасному зменшенні витрат матеріалів, енергії та часу [9, с. 4977]. Практична реалізація ресурсоефективності передбачає модернізацію виробничих процесів, використання енергоощадних технологій, оптимізацію виробничих ланцюгів та скорочення втрат на всіх етапах створення доданої вартості. Дослідження міжнародних організацій свідчать, що впровадження ресурсоефективних технологій дозволяє підприємствам скоротити виробничі витрати на 15–30 %, що безпосередньо підвищує їх економічну ефективність.

Важливим напрямом ресурсної оптимізації є використання концепції циркулярної економіки (circular economy). На відміну від традиційної лінійної моделі виробництва «видобуток – виробництво – споживання – утилізація», циркулярна модель передбачає замкнені цикли викори-

стання ресурсів. Це досягається через повторне використання матеріалів, переробку відходів, продовження життєвого циклу продукції та впровадження екологічно орієнтованих бізнес-моделей. Для підприємств такий підхід означає можливість зменшення витрат на сировину, скорочення обсягів відходів і формування додаткових джерел доходу [12, с. 22].

Ще одним сучасним підходом є цифровізація управління ресурсами. Це дозволяє отримувати точну інформацію про використання ресурсів у режимі реального часу. Це створює можливості для більш ефективного планування виробництва, прогнозування попиту, оптимізації запасів та зменшення енергоспоживання [13].

Сучасні підходи до ресурсної оптимізації базуються на комплексному поєднанні економічних, технологічних та управлінських інструментів. Використання принципів ресурсоефективності, циркулярної економіки, бережливого виробництва, цифровізації управління та екологічного менеджменту дозволяє підприємствам підвищити ефективність використання ресурсів, скоротити витрати та забезпечити довгострокову стійкість розвитку. У результаті ресурсна оптимізація стає важливою складовою реалізації стратегії сталого розвитку [12, с. 22]. Ефективне впровадження принципів сталого розвитку передбачає не лише визначення стратегічних цілей, але й розробку конкретних механізмів їх реалізації. В умовах високої конкуренції та нестабільності ринку управлінський консалтинг виступає ключовим інструментом, який забезпечує системну оцінку, оптимізацію та впровадження управлінських рішень. Основні принципи сталого розвитку підприємства, їх економічний зміст та взаємозв'язок із консалтинговими механізмами, що дозволяє наочно відобразити інтеграційний потенціал консалтингу для досягнення стабільності та конкурентоспроможності підприємства подано у табл. 1.

Управлінський консалтинг виступає ключовим механізмом реалізації цих принципів, сприяючи підвищенню прибутковості, зниженню ризиків, оптимізації процесів та підтримці соціальної та екологічної відповідальності [8, с. 452].

Економічна ефективність підприємства є одним із ключових показників його конкурентоспроможності та довгострокової стійкості в умовах сучасного динамічного економічного середовища. У цьому контексті управлінський консалтинг виступає стратегічним інструментом, який забезпечує аналіз діяльності підприємства, виявлення резервів підвищення продуктивності та розробку практичних рекомендацій для оптимізації витрат, доходів та управлінських рішень [3, с. 72].

Механізми управлінського консалтингу є ключовими інструментами, які дозволяють підприємству забезпечувати сталий розвиток. Вони включають комплекс послідовних дій та методів, що охоплюють аналіз діяльності, стратегічне планування, оптимізацію бізнес-процесів, управління фінансами, впровадження змін, а також ресурсну оптимізацію та інновації [7, с. 182]. У табл. 2 систематизовано основні механізми консалтингу, їх сутність, використовувані інструменти та очікувані результати для підприємства.

Принципи забезпечення сталого розвитку підприємства та їх економічний зміст

Принципи	Економічний зміст	Зв'язок з управлінським консалтингом
Економічна ефективність	Раціональне використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів; підвищення маржинального доходу та рентабельності	Консалтинг допомагає аналізувати витрати і доходи, оптимізувати фінансові потоки, підвищувати прибутковість
Ресурсна оптимізація	Ефективне використання трудових, матеріальних, енергетичних та земельних ресурсів; мінімізація втрат	Консультанти пропонують моделі оптимального розподілу ресурсів і технологічні рішення для підвищення продуктивності
Інтегроване управління	Поєднання економічних, соціальних та екологічних завдань у єдиній системі управління	Консалтинг забезпечує системний аналіз і розробку комплексних стратегій розвитку підприємства
Адаптивність та гнучкість	Здатність швидко реагувати на зміни ринку, технологій та законодавства	Консалтинг розробляє сценарії управлінських рішень та рекомендації для стратегічного планування
Інноваційність	Впровадження нових технологій та методів організації виробництва; підвищення конкурентоспроможності	Консультанти пропонують інноваційні рішення, методи управління проектами та оптимізації процесів

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано на основі [1, с. 44; 8, с. 452; 10]

Механізми управлінського консалтингу

Тип механізмів	Зміст	Конкретні інструменти та підходи	Очікуваний результат
Діагностичний механізм	Аналіз діяльності підприємства, виявлення проблем і резервів	SWOT-аналіз, PEST-аналіз, аудит бізнес-процесів, оцінка ресурсів	Об'єктивна оцінка стану підприємства, визначення пріоритетів для розвитку
Стратегічний механізм	Формування та коригування стратегії розвитку підприємства	Стратегічне планування, визначення довгострокових цілей, управління ризиками	Довгострокова конкурентоспроможність, ефективне розподілення ресурсів
Механізм оптимізації бізнес-процесів	Підвищення ефективності виробничих та управлінських процесів	Реінжиніринг бізнес-процесів (BPR), Lean management, стандартизація, цифровізація	Скорочення витрат і часу, підвищення продуктивності та якості
Фінансово-економічний механізм	Оптимізація фінансових потоків та витрат	Фінансовий аналіз, бюджетування, оцінка рентабельності	Зниження витрат, підвищення прибутковості, ефективне використання фінансових ресурсів
Механізм управління змінами	Підтримка впровадження нових стратегій та технологій	Планування змін, навчання персоналу, корпоративна культура, подолання опору	Ефективна інтеграція нових рішень, підвищення результативності реформ
Механізм ресурсної оптимізації та інновацій	Раціональне використання матеріальних, трудових та енергетичних ресурсів	Енергетичний аудит, оптимізація запасів, ERP-системи, розробка інноваційних продуктів	Підвищення продуктивності, економія ресурсів, розвиток інноваційного потенціалу

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано на основі [8, с. 452; 10–11]

Застосування механізмів управлінського консалтингу дозволяє підприємствам формувати підхід до підвищення ефективності діяльності. Впровадження діагностичного аналізу, стратегічного планування, оптимізації бізнес-процесів, фінансового управління, управління змінами та ресурсної оптимізації сприяє раціональному використанню ресурсів [5, с. 214].

Управління ресурсним потенціалом підприємства є однією з ключових умов забезпечення його сталого розвитку. У цьому процесі управлінський консалтинг відіграє провідну роль, виступаючи інструментом, який забезпечує [7, с. 182]: аналіз та оцінку ефективності використання ресурсів; визначення резервів підвищення продуктивності та оптимізації витрат; розробку і впровадження практичних рекомендацій для покращення управлінських і виробничих процесів.

Особлива увага приділяється трьом основним групам ресурсів: трудовим, земельним та виробничим. Консалтинг дозволяє підприємству поєднувати ефективне управління персоналом, оптимізацію виробничих площ

і обладнання та раціональне використання земельних активів, що підвищує продуктивність, знижує витрати та забезпечує економічну стабільність [11].

Консалтингові механізми оптимізації ресурсного потенціалу підприємства представлено у табл. 3. Для кожного ресурсу наведено інструменти консалтингу, які забезпечують економічний та управлінський ефект, спрямований на підвищення продуктивності, ефективності та сталого розвитку підприємства.

Управлінський консалтинг виконує роль системного регулятора ресурсного потенціалу, об'єднуючи: стратегічне планування та оптимізацію трудових ресурсів; удосконалення кадрової політики; ефективне використання земельних і виробничих ресурсів. В результаті підприємство отримує збалансоване та раціональне використання ресурсів, підвищення продуктивності, економічну ефективність та стійкий розвиток.

Результативність функціонування підприємства значною мірою визначається тим, наскільки раціонально воно використовує наявні ресурси. Консалтинг у сфері ресур-

Консалтингові механізми оптимізації ресурсного потенціалу підприємства

Тип ресурсу	Ефект	Інструменти управлінського консалтингу
Трудові ресурси	Підвищення продуктивності праці. Раціональний розподіл персоналу. Зниження непродуктивних витрат	Аналіз структури персоналу та навантаження. Системи мотивації та оцінки продуктивності. Оптимізація робочого часу
Кадрові ресурси / політика	Забезпечення стабільності персоналу. Підвищення мотивації та компетентності. Раціональне планування кар'єрного росту	Системи навчання та розвитку персоналу. Планування кар'єрного росту і заміщення ключових позицій. Оцінка ефективності кадрових рішень
Земельні ресурси	Раціональне використання земельних площ. Підвищення ефективності виробництва. Сприяння екологічній сталості	Планування використання земельних ділянок. Оптимізація структури земельних активів. Моніторинг екологічних показників
Виробничі ресурси	Підвищення продуктивності обладнання. Зменшення втрат і простоїв. Оптимізація виробничих процесів	Аналіз продуктивності обладнання та площ. Впровадження автоматизації та сучасних технологій. Оптимізація виробничих процесів

Джерело: сформовано авторами на основі [9, с. 4977; 11; 14; 15, с. 66]

сної оптимізації є важливим інструментом підвищення ефективності діяльності підприємства. Його застосування дозволяє виявити внутрішні резерви розвитку, зменшити витрати виробництва, підвищити продуктивність праці та забезпечити більш раціональне використання матеріальних, фінансових та енергетичних ресурсів [16, с. 98].

Разом із тим, сучасні умови функціонування підприємств вимагають не лише досягнення економічної ефективності, але й забезпечення збалансованого розвитку, який враховує раціональне використання ресурсів, екологічну відповідальність та соціальні аспекти діяльності бізнесу [17]. У зв'язку з цим особливого зна-

чення набуває інтеграція консалтингових інструментів у систему управління підприємством з метою підтримки реалізації принципів сталого розвитку [18, с. 151]. Формування моделі консалтингової підтримки сталого розвитку підприємства передбачає створення комплексної системи взаємодії між підприємством і консалтинговими структурами, спрямованої на оптимізацію використання ресурсів, підвищення економічної ефективності та впровадження інноваційних управлінських рішень.

Моделі консалтингової підтримки сталого розвитку підприємства базується на інтеграції стратегічного управління, ресурсної оптимізації, екологічного менедж-

Рис. 1. Основні етапи формування моделі консалтингової підтримки сталого розвитку підприємства

Джерело: авторська розробка

менту та інноваційного розвитку. Основною метою такої моделі є формування ефективного механізму управління підприємством, який дозволяє досягти балансу між економічною результативністю, раціональним використанням ресурсів та соціальною відповідальністю бізнесу (рис. 1). Модель консалтингового супроводу сталого розвитку підприємства являє собою комплексний інструмент управління, який охоплює етапи діагностики поточного стану, формування стратегічних напрямів розвитку, ухвалення управлінських рішень, їх практичної реалізації та подальшого контролю отриманих результатів. Реалізація такої моделі забезпечує підвищення результативності діяльності підприємства, більш раціональне використання ресурсного потенціалу, активніше впровадження інноваційних рішень і створення довготривалих конкурентних переваг.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що управлінський консалтинг є головним засобом гаранту-

вання стійкого зростання компанії, об'єднуючи стратегічне бачення, налагодження ресурсного потенціалу та зростання фінансової віддачі. Упровадження консалтингових механізмів сприяє раціональному використанню трудових, виробничих, земельних ресурсів та підвищує загальну продуктивність підприємства.

Управлінський консалтинг є важливим засобом підвищення дієвості організації, оскільки дає змогу впроваджувати системну оцінку бізнес-процесів, розкривати резерви продуктивності та аргументувати управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію ресурсів та зростання економічної віддачі.

Сталий розвиток організації передбачає досягнення рівноваги між економічною доцільністю, поміркованим використанням ресурсів та соціально-екологічною відповідальністю. Управлінський консалтинг допомагає впровадити ці засади у діяльність підприємства, формуючи довготривалу стратегію розвитку.

Список використаної літератури:

1. Масленников Є., Рябоконь, А. Теоретичні аспекти управлінського консалтингу. *Український економічний часопис*. 2025. № 8. С. 44–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-8-8>.
2. Шмагіна В. В., Рябоконь А. Є. Консалтинг та стратегічне управління на підприємствах зовнішньоекономічної діяльності. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2024. Вип. 23. №2(57). С. 193–203. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2\(57\).324481](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2(57).324481).
3. Лінькова О. Економічні та етичні пріоритети управлінського консалтингу при сталому розвитку. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»* (економічні науки). 2024. №3. С. 72–76. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.3.72>.
4. Храпкіна В.В., Руденська В. В. Управлінський консалтинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 4 (274). С. 221–227. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-274-221-227>.
5. Mokryakov A. Consulting as a prospective field of activity in Ukraine. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences*. 2024. Vol. 11. No. 1(41). pp. 214–219. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2024.41.214>.
6. Dimitrova T., Komandrovskaya V., Marinov M., Taranenko A. Strategic Innovative Management and Sustainable Development of Industrial Enterprises. *Economics Ecology Socium*. 2025. Vol. 9. Iss. 1. Pp. 77–89. DOI: <https://doi.org/10.61954/2616-7107/2025.9.1-7>.
7. Sarana L. Management Consulting as a Strategic Resource for Enhancing Enterprise Competitiveness. *Modern Economics*. 2025. Vol. 52(1). P. 182–187. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-25).
8. Troise C., Santoro G., Jones P., Bresciani S. Small and medium enterprises and sustainable business models: Exploring enabling factors for adoption. *Journal of Management & Organization*. 2024. Vol. 30(3). P. 452–465. DOI: <https://doi.org/10.1017/jmo.2023.45>.
9. Ademi B., Sætre A. S., Klungseth N. J. Advancing the understanding of sustainable business models through organizational learning. *Business Strategy and the Environment*. 2024. Vol. 33. Is. 6. P. 4977–6124. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.3746> (дата звернення: 06.03.2026).
10. Misztal A., Ratajszczak K. Possibilities of Using Contemporary Quality Management Methods and Tools for the Sustainable Development of the Organization. *Sustainability*. 2025. Vol. 17. No. 2. 617. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17020617> (дата звернення: 06.03.2026).
11. Sołoducho-Pelc L. M., Sulich A. Sustainable Strategic Management: Connecting Business Performance and Eco-Innovation. *Sustainability*. 2026. Vol. 18(3), 1327. DOI: <https://doi.org/10.3390/su18031327> (дата звернення: 06.03.2026).
12. Глущенко А.М. Аналіз бар'єрів та передумов для впровадження циркулярної економіки в Україні. *Економіка і регіон*. 2025. № 1 (96). С. 22–30. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1\(96\).3743](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1(96).3743).
13. Песцов В. ERP-системи в управлінні ресурсами малих і середніх аграрних підприємств: сутність, функції та переваги. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-147>.
14. Степчук Є. Зелене управління бізнес-процесами: трансформація управління в умовах розвитку екологічного підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-9>.
15. Пустовіт О., Гладіш А., Бойко І. Консалтинг як ефективний інструмент розвитку бізнесу в Україні. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2023. №3(84). С. 66–76. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-66-76>.
16. Коваленко А.Г. Консалтинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств у глобальній економіці. *Економічний простір*. 2025. № 206. С. 98–103. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.98-103>.
17. Bosak A., Sai L., Heidarova O., Chernova O., Mykoliuk A., Poplavska O. Analytic Hierarchy Process Optimization of Strategic Resource Management for Sustainable Development: Enhancing International Economic and Commercial

Relations through Circular Economy Factors in Open Socio-Economic Systems. *Journal of Management World*. 2025. No. 1: 1044–1049 DOI: <https://doi.org/10.53935/jomw.v2024i4.857>.

18. Копитко М. І., Верескля М. Р., Групська Х. А. Тенденції і виклики у сфері консалтингу та управління бізнес-процесами. *Соціально-правові студії*. 2021. Випу. 2 (12). С. 151–159. DOI: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-2-151-159>.

References

1. Maslennikov Ye. and Riabokon A. (2025) Teoretychni aspekty upravlinskoho konsaltnhu [Theoretical aspects of management consulting]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys – Ukrainian Economic Journal*, no. 8, pp. 44–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-8-8>.

2. Shmahina V. V. and Riabokon A. Ye. (2024) Konsaltnh ta stratehichne upravlinnia na pidpriemstvakh zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Consulting and strategic management at foreign trade enterprises]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia – Market Economy: Contemporary Theory and Management Practice*, vol. 23, no. 2(57), pp. 193–203. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2\(57\).324481](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2(57).324481).

3. Linkova O. (2024) Ekonomichni ta etychni priorytety upravlinskoho konsaltnhu pry stalomu rozvytku [Economic and ethical priorities of management consulting in sustainable development]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu “Kharkivskiy politekhnichnyi instytut” (ekonomichni nauky) – Journal of the National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute” (Economic Sciences)*, no.3, pp. 72–76. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.3.72>.

4. Khrapkina, V.V. and Rudenska, V. V. (2024) Upravlinskyi konsaltnh yak instrument pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Management consulting as a tool for increasing the competitiveness of an enterprise]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic issues*, no. 4 (274), pp. 221–227. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-274-221-227>.

5. Mokryakov A. (2024), Consulting as a prospective field of activity in Ukraine. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences*, vol. 11, no. 1(41), pp. 214–219. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2024.41.214>.

6. Dimitrova T., Komandrovskya V., Marinov M. and Taranenko A. (2025), Strategic Innovative Management and Sustainable Development of Industrial Enterprises. *Economics Ecology Socium*, vol. 9, Issue 1, pp. 7–89. DOI: <https://doi.org/10.61954/2616-7107/2025.9.1-7>.

7. Sarana L. (2025), Management Consulting as a Strategic Resource for Enhancing Enterprise Competitiveness. *Modern Economics*, vol. 52(1), pp.182–187. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-25).

8. Troise C., Santoro G., Jones P. and Bresciani S. (2024), Small and medium enterprises and sustainable business models: Exploring enabling factors for adoption. *Journal of Management & Organization*, vol. 30(3), pp. 452–465. DOI: <https://doi.org/10.1017/jmo.2023.45>.

9. Ademi B., Sætre A. S. and Klungseth N. J. (2024), Advancing the understanding of sustainable business modelsthrough organizational learning. *Business Strategy and the Environment*, vol. 33, Issue 6, pp. 4977–6124. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.3746> (Accessed 06 March 2026).

10. Misztal A. and Ratajszczak K. (2025), Possibilities of Using Contemporary Quality Management Methods and Tools for the Sustainable Development of the Organization. *Sustainability*, vol. 17, no. 2, 617. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17020617> (Accessed 06 March 2026).

11. Soloducho-Pelc L. M. and Sulich A. (2026), Sustainable Strategic Management: Connecting Business Performance and Eco-Innovation. *Sustainability*, vol. 18(3), 1327. DOI: <https://doi.org/10.3390/su18031327> (Accessed 06 March 2026).

12. Hlushchenko A.M. (2025) Analiz barieriv ta peredumov dlia vprovadzhennia tsyrkuliarnoi ekonomiky v Ukraini [Analysis of barriers and prerequisites for the implementation of a circular economy in Ukraine]. *Ekonomika i rehion – The Economy and the Region*, no. 1 (96), pp. 22–30. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1\(96\).3743](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.1(96).3743).

13. Pestsov V. (2024) ERP-systemy v upravlinni resursamy malykh i serednikh ahrarykh pidpriemstv: sutnist, funktsii ta perevahy [ERP systems in resource management of small and medium-sized agricultural enterprises: essence, functions and advantages]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-147>.

14. Stepchuk Ye. (2024) Zelene upravlinnia biznes-protseamy: transformatsiia upravlinnia v umovakh rozvytku ekolohichnoho pidpriemnytstva [Green business process management: transformation of management in the context of the development of ecological entrepreneurship]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-9>.

15. Pustovit O., Hladysh A. and Boiko I. (2023) Konsaltnh yak efektyvnyi instrument rozvytku biznesu v Ukraini [Consulting as an effective tool for business development in Ukraine]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti – The development of management and operational methods in the transport sector*, no. 3(84), pp. 66–76. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-66-76>.

16. Kovalenko A.H. (2025) Konsaltnh yak instrument pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv u hlobalnii ekonomitsi [Consulting as a tool for increasing the competitiveness of enterprises in the global economy]. *Ekonomichnyi prostir – Economic area*, no. 206, pp. 98–103. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.98-103>.

17. Bosak A., Sai L., Heidarova O., Chernova O., Mykoliuk A. and Poplavska O. (2025), Analytic Hierarchy Process Optimization of Strategic Resource Management for Sustainable Development: Enhancing International Economic and Commercial Relations through Circular Economy Factors in Open Socio-Economic Systems. *Journal of Management World*, 1: 1044–1049 DOI: <https://doi.org/10.53935/jomw.v2024i4.857>.

18. Kopytko M. I., Vereskliya M. R. and Hrupskya Kh. A. (2021) Tendentsii i vyklyky u sferi konsaltnhu ta upravlinnia biznes-protseamy [Trends and challenges in consulting and business process management]. *Sotsialno-pravovi studii – Social and Legal Studies*, vol. 2 (12), pp. 151–159. DOI: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-2-151-15>.

Larysa Kalachevska, Doctor of Economic Sciences, Professor, Sumy National Agrarian University.

**MANAGEMENT CONSULTING IN ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE:
ECONOMIC EFFICIENCY AND RESOURCE OPTIMIZATION**

This piece focuses on the examination of management advising as a method for guaranteeing the lasting progress of a business, specifically boosting financial performance and streamlining the utilization of its asset base. Special emphasis is given to advising structures for overseeing financial effectiveness and asset streamlining of a firm, including organizational, administrative, and fiscal instruments for raising output, efficient deployment of labor, land, and manufacturing assets, alongside the application of strategic and business forecasting to secure the enduring growth of the enterprise. The objective of the research is to theoretically and practically support the function of management advising in securing the lasting growth of a business by boosting financial performance and refining the utilization of resource capabilities. Conceptual frameworks for ascertaining the core of management consulting and its function within the modern business administration structure are examined. The financial substance and fundamental tenets of fostering enduring growth for a firm amid the current economic setting are unveiled. The position and import of consulting methods in the framework of steering a company's fiscal performance are explored. The organizational, managerial, and financial structures of consulting aimed at boosting firm performance are examined. The contribution of management advice in streamlining the utilization of the company's resource capacity (personnel, land, and operational assets) is supported. Suggestions are developed to enhance advisory methods for guaranteeing fiscal effectiveness and resource maximization for the business. The research determined that management guidance is an effective instrument for guaranteeing lasting progress of the business, since it permits raising financial productivity, streamlining the utilization of resource capacity, and securing revenue and return on operations. It was observed that applying organizational, administrative, and fiscal methods of consulting, along with strategic and business forecasting, aids in boosting the output of manufacturing procedures and the market viability of the organization.

Keywords: management consulting, consulting mechanisms, management, land resources, labor resources, production process, efficiency, sustainable development, resource optimization.

Дата надходження статті: 30.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 24.08.2026

Дата публікації статті: 03.09.2026